

ÚTMUTATÓ A BIOLÓGIATANÁRI PORTFÓLIÓ ELKÉSZÍTÉSÉHEZ

A biológiateanári portfólió célja

A biológia tanárszakos hallgatóknak a portfólió összeállítása során az egyetemi oktatás ideje alatt szerzett munkáiból célirányos gyűjteményt kell elkészítenie, amely bemutatja erőfeszítéseit, fejlődését és eredményeit a tanárrá válás folyamatában. A portfólió készítőjének alapvető szerepe van a tartalom összeállításában, hiszen ő alkotja meg a beválogatott munkák gyűjteményét, részletezi azok beválogatásának okait, és készíti el az önreflexiókat is. A portfólió készítője egyetemi tanulmányai során maga dokumentálja a tanulási folyamatát, értékeli önmaga teljesítményét, a tanároktól vagy a hallgatótársaktól kapott reflexiók tükrében. A tanárképzésben részt vevő hallgatónak értékelési portfóliót kell készítenie, amely lehetővé teszi az oktatók számára, hogy a hallgató tanulási eredményeit, fejlődését holisztikusan, az összes jellemző dokumentum segítségével értékeljék. A portfóliónak a biológiateanári képzés esetén be kell mutatnia a hallgató pedagógusi kompetenciáinak jelenlegi szintjét és az ezekben való esetleges fejlődését. A már a pedagógusi pályán dolgozó hallgató esetén a kompetenciák bemutatása a munkájuk bemutatásával is történhet – különösen akkor, ha a képzés sem pedagógiai-pszichológiai képzési elemeket, sem összefüggő egyéni gyakorlatot nem tartalmaz. A portfólió minőségét az elemzés és a reflexiók színvonala határozza meg.

A tanári portfólió készítésének törvényi háttere

A 8/2013. (I.30.) EMMI rendelet 1. § a)-d) pontja szerinti tanárképzésben a záróvizsga része a képzés során készült, a szakmai gyakorlatokat is bemutató és feldolgozó, a tanárjelölt felkészülését, saját fejlődését értékelő dokumentumgyűjtemény, portfólió, amely a tapasztalatok neveléstudományi szempontú, tudományos alaposágú bemutatása, elemzése és értékelése. Bizonyítja, hogy a hallgató képes önreflexióra, a képzés különböző területein elsajátított tudását integrálni és alkalmazni, a munkája szempontjából meghatározó tudományos, szakirodalmi eredményeket, továbbá a tanítás vagy a pedagógiai feladat eredményességét értékelni.

A biológiateanári portfólió felépítése, tartalmi jellemzői

A portfólióban alapvetően kétféle dokumentumtípust kell feltöltenie:

- a tanári felkészülés során keletkezett **produktumok**,
- és az ezekkel kapcsolatos **reflexiók**.

A dokumentumokhoz kapcsolódó reflexiók a portfólió kötelező elemei. Ezek egyrészt az egyes dokumentumokhoz fűzött megjegyzések, magyarázatok, értékelések, javaslatok, önreflexiók; másrészt egy összegző önreflexió a képzés során a biológiateanári szakon elért eredményekről és fejlesztendő területekről, a további szakmai célokról és azok megvalósítási tervéről. A portfólió elemeinek válogatása során az fontos szempont, hogy a dokumentumok a lehető legteljesebb mértékben fedjék le a tanári felkészülés különböző területeit, különös tekintettel a gyakorlati képzési elemekre.

Az elektronikus portfóliófelület szerkezete

Az elektronikus portfólió szerkesztéséhez az alábbi ajánlást vegyék figyelembe. A portfólió készítésekor törekedjenek az alábbi egységek megjelenítése. A portfólió felületére a kért dokumentumokat pdf formátumban kérjük feltölteni a szerkesztettség megőrzése érdekében (a prezentációk kivételével). Amennyiben internetes felületen elérhető feladatszerkesztő programokkal készített elemeket is kíván feltölteni, jelenjen meg ennek az elérhetősége egy dokumentumban, linkgyűjteményként (feljegyezve az utolsó módosítás/megnyitás időpontját).

1.mappa: A képzés intézményi szakasza

- **Szaktárgyszertani beadandók** (minden olyan szaktárgyszertani vonatkozású tantárgyhoz készített beadandó, amely hozzájárult a hallgató szaktárgyszertani fejlődéséhez pl. óratervezetek, mikrotanítások tervei és elemzése, gyakorlati érettségi tételek, digitális szaktárgyszertani gyűjtemény linkjei stb.)
- **Szaktárgyi beadandók** (minden olyan biológiateanári szaktárgyat érintő beadandó munka, amely hozzájárult a hallgató szakmai fejlődéséhez pl. szaktárgyi jegyzőkönyvek, saját bemutató előadások, gyakorlatok produktumai stb.)
- **Reflexiók** (általános reflexiók a szaktárgyszertani és szaktárgyi képzésre, valamint a szaktárgyszertanon elsajátított ismeretekre, kompetenciákra vonatkozóan)

2. mappa: Gyakorlóiskolai tanítási gyakorlat (belső gyakorlat)

- **Hospitálási jegyzőkönyvek** (legalább két tanítási óra jegyzőkönyve, amelyen a hallgató részt vett).
- **Óratervezetek** (1 db óratervezet, kiválasztva a hallgató által legsikeresebbnek ítélt előzetes tervezést követően megtartott szakóráiból, valamint a zárótanításának óratervezete (1 db).
- **Reflexiók** (a hospitálási naplókhoz és az óratervezeteket készített dokumentumok)

3. mappa: Összefüggő egyéni iskolai gyakorlat (külső gyakorlat)

- **Intézmény bemutatása** (az intézmény típusa, esetleges specialitásai, tehetséggondozó osztályok, fejlesztő osztályok, tagozatok, ha vannak ilyenek; a tanulóközösség összetétele; a tárgy tanításához/a pedagógus tevékenységéhez szükséges infrastruktúra értékelése; tanórákon kívüli, a pedagógus tevékenységével összefüggő foglalkozások, programok, amelyekbe aktívan bekapcsolódik; az intézményen belüli, illetve külső szakmai együttműködés formái, a pedagógus részvétele és szerepe ezekben)
- **Hospitálási jegyzőkönyvek** (legalább két tanítási óra jegyzőkönyve, amelyen a hallgató részt vett).
- **Óratervezetek** (1 db óratervezet, kiválasztva a hallgató által legsikeresebbnek ítélt előzetes tervezést követően megtartott szakóráiból, valamint a zárótanításának óratervezete (1 db).
- **Reflexiók** (a hospitálási naplókhoz és az óratervezeteket készített dokumentumok)

A biológiateanári portfólió bírálata

Az értékelés általános szempontjai a következők:

- a portfólió egyes elemeinek kapcsolata a tanári kompetenciákkal,
- a hallgató egyéni szakmai fejlődési céljainak bemutatása a kompetenciákhoz kötötten,
- a dokumentumokhoz készített önreflexiók minősége,
- az anyagok kidolgozottságának színvonala,
- az elemzés szakmai színvonala,
- a megoldások és a módszerek változatossága,
- lényegkiemelés, koherencia, a válogatás tudatossága és indoklása,
- formai megjelenés.

E szempontok alapján a bíráló részpontszámokat és rövid szöveges indoklást is ad a hallgató munkájáról. A bíráló a szöveges és érdemjeggyel (mely a pontszámból következik) történő értékelésen kívül két kérdést is megfogalmaz a hallgató számára, amelyeket a védés során kell megválaszolnia.

A biológiateanári portfólió védése

A portfólió védése a szakdolgozat védésével egy időpontban történik. A portfólió védése a bírálatban megfogalmazott erősségek, hiányosságok és szakmai dilemmák mentén történik. A védés során a portfólió bírálatában megfogalmazott kérdésekre a releváns szakirodalomra épülő szakmai válaszokat várunk el. A védés során a portfólió felépítését (fejezet egymásutánja) nem szükséges bemutatni. Prezentációs anyag (ppt, prezi formátumban) bemutatásával történik a hallgató portfólióvédése. A portfólióvédésre a vizsgázókat a vizsgabeosztásuknak megfelelően, több fős csoportban hívják be vizsgázni a bizottság elé.

Jó felkészülést, eredményes munkát kívánunk!

Eger, 2020. április 25.

Együd Bence Norbert
biológia szakmódszertan oktató